

Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet regeringens förslag i budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1) inom utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom. Utskottet behandlar även motioner från allmänna motionstiden 2015/16 om pensionsfrågor. Bland motionerna finns alternativa budgetförslag från Sverigedemokraterna, Centerpartiet och Folkpartiet.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om anslag för utgiftsområdet, som uppgår till totalt drygt 36 miljarder kronor för 2016. Därmed avstyrker utskottet oppositionspartiernas förslag till anslag. Regeringens förslag om bemyndigande om ekonomiska åtaganden tillstyrks av utskottet. Samtliga motionsförslag som behandlas i betänkandet avstyrks.

Moderaterna, Sverigedemokraterna, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna har inte deltagit i anslagsbeslutet. Dessa partier redovisar i stället sina ställningstaganden i särskilda yttranden.

I ärendet finns nio reservationer (M, SD, C, V, KD) och fem särskilda yttranden (M, SD, C, FP, KD).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Utskottets överväganden	7
Anslag inom utgiftsområde 11	9
Garantipension och bostadstillägg till pensionärer	11
Fördelning av pension mellan makar	13
Pensionssystemet	15
Reservationer	19
1. Garantipension och bostadstillägg till pensionärer, punkt 2 (C)	19
2. Garantipension och bostadstillägg till pensionärer, punkt 2 (KD)	19
3. Fördelning av pension mellan makar, punkt 3 (SD)	20
4. Fördelning av pension mellan makar, punkt 3 (C)	20
5. Fördelning av pension mellan makar, punkt 3 (KD)	21
6. Pensionssystemet, punkt 4 (M)	22
7. Pensionssystemet, punkt 4 (C)	23
8. Pensionssystemet, punkt 4 (V)	23
9. Pensionssystemet, punkt 4 (KD)	24
Särskilda yttranden	26
1. Anslag inom utgiftsområde 11, punkt 1 (M)	26
2. Anslag inom utgiftsområde 11, punkt 1 (SD)	27
3. Anslag inom utgiftsområde 11, punkt 1 (C)	27
4. Anslag inom utgiftsområde 11, punkt 1 (FP)	28
5. Anslag inom utgiftsområde 11, punkt 1 (KD)	29
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	31
Propositionen	31
Motioner från allmänna motionstiden 2015/16	31
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och oppositionens anslagsförslag	34
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets anslagsförslag	35

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Anslag inom utgiftsområde 11

a) Anslagen för 2016

Riksdagen anvisar anslagen för 2016 inom utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom enligt utskottets förslag i bilaga 3.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2015/16:1 utgiftsområde 11 punkt 2 och avslår motionerna

2015/16:2235 av Linus Bylund m.fl. (SD),

2015/16:2899 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 15,

2015/16:3179 av Solveig Zander m.fl. (C) och

2015/16:3229 av Emma Carlsson Löfdahl m.fl. (FP).

b) Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2016 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 8 000 000 000 kronor för att tillgodose Pensionsmyndighetens behov av likviditet i handeln med fondandelar.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2015/16:1 utgiftsområde 11 punkt 1.

2. Garantipension och bostadstillägg till pensionärer

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:1033 av Emilia Töyrä och Hillevi Larsson (båda S),

2015/16:1406 av Åsa Westlund och Ingela Nylund Watz (båda S),

2015/16:2400 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 3 och

2015/16:2510 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 5.

Reservation 1 (C)

Reservation 2 (KD)

3. Fördelning av pension mellan makar

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:758 av Jan R Andersson (M),

2015/16:1318 av Linus Bylund och Paula Bieler (båda SD),

2015/16:1958 av Fredrik Christensson (C) yrkande 2,

2015/16:1994 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkande 8,

2015/16:2400 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 5,

2015/16:2510 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 8 och

2015/16:2569 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 25.

Reservation 3 (SD)

Reservation 4 (C)

Reservation 5 (KD)

4. Pensionssystemet

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:126 av Wiwi-Anne Johansson m.fl. (V) yrkandena 1 och 2,

2015/16:417 av Johan Hultberg (M),

2015/16:1785 av Johnny Skalin (SD),

2015/16:1952 av Johan Forssell m.fl. (M),

2015/16:2400 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkandena 6 och 7 samt

2015/16:2510 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 7.

Reservation 6 (M)

Reservation 7 (C)

Reservation 8 (V)

Reservation 9 (KD)

Stockholm den 19 november 2015

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Fredrik Lundh Sammeli

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Lundh Sammeli (S), Johan Forssell (M)*, Carina Ohlsson (S), Lars-Arne Staxäng (M)*, Yilmaz Kerimo (S), Solveig Zander (C)*, Rickard Persson (MP), Lotta Finstorp (M)*, Kerstin Nilsson (S), Linus Bylund (SD)*, Emma Carlsson Löfdahl (FP)*, Aron Modig (KD)*, Teresa Carvalho (S), Patrik Engström (S), Tina Ghasemi (M)*, Jennie Åfeldt (SD)* och Christina Høj Larsen (V).

* Avstår från ställningstagande under punkt 1, se särskilda yttranden.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlar utskottet regeringens budgetproposition 2015/16:1 i de delar som gäller utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom och ett antal motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2015/16.

I bilaga 1 finns en redovisning av yrkandena i propositionen och motionerna. Bilaga 2 innehåller en sammanställning av regeringens förslag till anslag för 2016 och de avvikelser från förslaget som Sverigedemokraterna, Centerpartiet och Folkpartiet föreslår. I bilaga 3 finns utskottets förslag till anslagsfördelning.

Budgetprocessen i riksdagen

Rambeslutsprocessen

Budgetprocessen innebär bl.a. att riksdagen i första steget i budgetprocessen fastställer en utgiftsram för varje utgiftsområde. Utgiftsramen anger det belopp som utgiftsområdets anslag högst får uppgå till (11 kap. 18 § riksdagsordningen).

Finansutskottet beslutade den 19 november 2015, efter att ha gett övriga utskott tillfälle att lämna yttranden, att föreslå att riksdagen ska bifalla regeringens förslag om utgiftsramar för 2016 (bet. 2015/16:FiU1). För utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom uppgår den föreslagna ramen till 36 184 250 000 kronor. Riksdagen kommer först den 25 november 2015 att fatta sitt beslut om ramarna för statsbudgetens utgiftsområden.

I detta ärende ska socialförsäkringsutskottet föreslå för riksdagen hur anslagen för 2016 ska fördelas inom ramen för utgiftsområde 11. Eftersom riksdagen ännu inte har fattat sitt beslut om ramen för respektive utgiftsområde bygger utskottets ställningstagande i fråga om anslagen inom utgiftsområde 11 på förutsättningen att riksdagen fastställer ramen för detta utgiftsområde i enlighet med regeringens och finansutskottets förslag. Riksdagens ställningstagande till anslag för utgiftsområdet ska göras genom *ett* beslut (11 kap. 18 § riksdagsordningen).

Uppföljning av regeringens resultatredovisning

Enligt budgetlagen (2011:203) ska regeringen i budgetpropositionen lämna en redovisning av de resultat som har uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat.

I utskottens beredning av ärenden ingår uppgiften att följa upp och utvärdera riksdagsbeslut (4 kap. 8 § regeringsformen). Som en del i utskottens upp-

följning ingår att behandla den resultatinformation som regeringen presenterar. Riksdagen har beslutat om riktlinjer för bl.a. den löpande uppföljningen av regeringens resultatredovisning (framst. 2005/06:RS3, bet. 2005/06:KU21). Av riktlinjerna framgår att riksdagen beställer och tar emot information om resultatet av statens verksamhet.

Utskottet har mot den bakgrunden gått igenom regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 11 i budgetpropositionen. Genomgången har syftat till att vara ett underlag för utskottets behandling av budgetpropositionen och för den fortsatta mål- och resultatdialogen med regeringen.

Betänkandets disposition

Betänkandet har disponerats så att regeringens resultatredovisning behandlas först. Därefter behandlas de förslag i budgetpropositionen och motionerna som gäller anslag för 2016 och bemyndigande inom utgiftsområde 11. Slutligen behandlas ett antal motionsförslag som väckts under allmänna motionstiden 2015/16. Dessa motionsförslag, som inte rör anslag för 2016, avser de pensionsrelaterade förmånerna, utformningen av det allmänna pensionssystemet och vissa andra pensionsfrågor.

Utskottets överväganden

Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 11

Propositionen

Riksdagen har beslutat om följande mål för utgiftsområde 11: ”Kvinnor och män med låg eller ingen inkomstrelaterad pension ska garanteras ett värdesäkrat grundskydd. Efterlevande make ska ges ett rimligt stöd för att klara omställningen efter ett dödsfall. Administration och förvaltning av ålderspensionssystemet ska bedrivas med låga kostnader och till nytta för pensionärer och pensionssparare. Informationsgivningen ska ge pensionsspararna goda möjligheter att bedöma sin framtida pension och vad som påverkar den. Kunskapen om livsinkomstens betydelse för den framtida pensionen ska öka för kvinnor och män.”

I regeringens resultatredovisning anges bl.a. att allt fler ålderspensionärer har en tillräcklig intjänad inkomstgrundad pension och är därmed inte beroende av grundskyddet i form av garantipension, bostadstillägg och äldre-försörjningsstöd. Den allmänna pensionen efter skatt har ökat realt på alla inkomstnivåer under de senaste tio åren. Det är pensionärerna med de lägsta inkomsterna som har haft den procentuellt sett bästa ekonomiska utvecklingen med en real förbättring med 13 procent. Mot denna bakgrund bedömer regeringen att utgiftsområdets delmål att garantera ett värdesäkrat grundskydd är uppfyllt.

När det gäller ersättning vid dödsfall bedömer regeringen att målet att efterlevande make ska ges ett rimligt ekonomiskt stöd för att klara omställningen efter ett dödsfall är uppfyllt. Både män och kvinnor med omställningspension har en ekonomisk standard som ligger närmare sammanboendes ekonomiska standard än ensamstående. Detta indikerar att stödet fyller sin funktion. Även den andra typen av efterlevandepension, änkepension, anses uppfylla sitt syfte. Den bidrar till att änkor i genomsnitt har en något högre ekonomisk standard än ensamstående kvinnor utan änkepension. Andelen med låg ekonomisk standard är högst bland äldre kvinnor, och allra högst för änkor. Det finns därför, enligt regeringen, skäl att närmare analysera hur väl systemet för efterlevandepensioner är konstruerat för att motverka en hög andel ekonomiskt utsatta äldre pensionärer. En sådan analys planeras inom Pensionsgruppens delprojekt om jämställda pensioner.

Ett annat av utgiftsområdets delmål är att informationsgivningen ska ge pensionsspararna goda möjligheter att bedöma sin samlade framtida pension och vad som påverkar den. I denna del nämner regeringen att Pensionsmyndigheten, inom ramen för sitt informationsuppdrag, har fått ett utökad konsumentuppdrag och att extra medel har tilldelats för det arbetet. Myndigheten har ett gott resultat under 2014 inom samtliga kanaler där de möter pensionssparare och pensionärer. Kundnöjdheten inom informationsområdet

är god och antalet kontakter har ökat särskilt för de digitala medierna. Myndigheten har påbörjat en målgruppsanpassning för att nå alla pensions-sparare. Ett annat delmål är att administration och förvaltning av ålders-pensionssystemet ska bedrivas med låga kostnader till nytta för pensionärer och pensions-sparare. Det är regeringens bedömning att handläggningen av ålderspension och pensionsrelaterade förmåner i stort sett fungerar väl. Rege- ringen kommer att fortsätta att följa utvecklingen när det gäller handläggning av bostadstillägg och återkrav, där det förekommit långa handläggningstider och för låg kvalitet i besluten.

Utskottets ställningstagande

Som en del i utskottens löpande uppföljning har utskottet gått igenom rege- ringens resultatredovisning i budgetpropositionen för utgiftsområde 11. Genomgången har syftat till att vara ett underlag för utskottets behandling av budgetpropositionen och för den fortsatta mål- och resultatdialogen med rege- ringen.

En utgångspunkt för utskottet är att resultatredovisningar ska vara utfor- made på ett sätt som gör det möjligt att följa kopplingen mellan mål, gjorda insatser, uppnådda resultat och regeringens budgetförslag. Det är önskvärt att regeringens resultatredovisning koncentreras till att redovisa och bedöma faktiskt uppnådda resultat av genomförda statliga insatser i förhållande till målen och att sambandet mellan mål, resultat och regeringens budgetförslag tydligt framgår.

När det gäller utgiftsområde 11 kan utskottet konstatera att resultatredovis- ningen i budgetpropositionen har en tydlig utformning och att det finns en logisk struktur i framställningen. Detta bidrar till en ökad förståelse för hur statliga anslagsmedel används. Resultaten redovisas utifrån de mål för utgifts- området som riksdagen har beslutat om. De indikatorer som har valts ut för att bedöma måluppfyllelsen anges också. När det gäller de olika förmånerna inom utgiftsområdet redovisas den andel och det antal personer som uppbär respek- tive förmån. Informationen är uppdelad på kvinnor och män och utvecklingen över en längre tid framkommer, vilket utskottet ser positivt på. Redogörelsen av de olika förmånernas utveckling och omfattning kompletteras i vissa fall av uppgifter om förmånernas effekt. I fråga om bostadstillägg till pensionärer finns exempelvis uppgifter om andelen äldre med denna förmån som kommer över gränsen för låg ekonomisk standard med hjälp av denna förmån. Utskottet välkomnar denna typ av information som gör det lättare för utskottet att bedöma de resultat som har uppnåtts.

Enligt utskottet underlättas riksdagens hantering av regeringens resultat- information om regeringen gör en tydlig bedömning av sin syn på uppnådda resultat i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat om. I årets resul- tatredivisning har regeringen bedömt resultaten avseende grundskyddet för äldre och efterlevande. Det finns även en bedömning när det gäller det mål som rör administration och förvaltning av ålderspensionssystemet. Regeringen

gör emellertid inte någon bedömning av om de båda övriga målen har uppfyllts, dvs. målen om informationsgivning till pensionspararna och ökad kunskap om livsinkomsten. Det kan noteras att det inte heller finns några resultatindikatorer för att redovisa resultaten i fråga om dessa båda mål. Enligt utskottet kan det övervägas om resultatredovisningen på utgiftsområdet bör utvecklas genom att indikatorer tas fram även för dessa mål.

Anslag inom utgiftsområde 11

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar anslagen för 2016 inom utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom i enlighet med regeringens förslag och lämnar det bemyndigande som regeringen har begärt. Oppositionspartiernas alternativa förslag till anslagsfördelning avslås.

Jämför särskilda yttrandena 1 (M), 2 (SD), 3 (C), 4 (FP) och 5 (KD).

Propositionen

Regeringen föreslår att anslaget 1:1 Garantipension till ålderspension bestäms till 14 343 700 000 kronor för 2016. Anslaget får användas för utgifter för garantipension till ålderspension och särskilt pensionstillägg enligt socialförsäkringsbalken och lagen (2010:11) om införande av socialförsäkringsbalken (införandelagen). Behovet av garantipension minskar trendmässigt. De nya ålderspensionärerna har i stor utsträckning en intjänad inkomstgrundad pension som dessutom uppgår till ett betydligt högre genomsnittligt belopp än de ålderspensionärer som lämnar systemet. Den automatiska balanseringen har lett till sänkningar av inkomstpensionerna, vilket medfört att den nedåtgående trenden för antalet personer med garantipension tillfälligt har brutits. År 2016 ökar emellertid inkomstpensionerna. Utgifterna på anslaget minskar trendmässigt i såväl reala som löpande termer.

Regeringen föreslår att anslaget 1:2 Efterlevandepensioner till vuxna bestäms till 11 915 900 000 kronor för 2016. Anslaget får användas för utgifter för omställningspension, förlängd omställningspension, särskild efterlevandepension och änkepension samt för utgifter för garantipension till dessa förmåner enligt socialförsäkringsbalken och införandelagen. Änkepensionen är dominerande i antal och i kostnader och svarar för omkring 90 procent av utgifterna på anslaget. Tendensen är att antalet personer med änkepension kommer att minska i samma takt som tidigare och att antalet personer med omställningspension kommer att vara förhållandevis stabilt. Därmed kommer utgifterna på anslaget att minska sakta i såväl fasta som löpande termer.

Regeringen föreslår att anslaget 1:3 Bostadstillägg till pensionärer bestäms till 8 499 300 000 kronor för 2016. Anslaget får användas för utgifter för bostadstillägg till pensionärer och särskilt bostadstillägg till pensionärer enligt

socialförsäkringsbalken och införandelagen. Eftersom bostadstillägget är inkomstprövat och nya pensionärer har allt högre pensioner minskar antalet personer som får bostadstillägg trendmässigt. De minskade inkomstpensionerna till följd av balanseringen har dock medfört ett avbrott i den nedåtgående trenden.

Regeringen föreslår att anslaget 1:4 Äldreförsörjningsstöd bestäms till 897 300 000 kronor för 2016. Anslaget får användas för utgifter för äldreförsörjningsstöd enligt socialförsäkringsbalken. Under senare år har antalet kvinnor och män som får äldreförsörjningsstöd ökat, och antalet förväntas fortsätta att öka. Ett skäl till ökningen är att fler över 65 år inte längre omfattas av det ordinarie grundskyddet, eftersom bosättningskravet för garantipension har skärpts. Vidare väntas ökade kostnader inom anslaget till följd av ökade flyktingströmmar.

Regeringen föreslår att anslaget 2:1 Pensionsmyndigheten bestäms till 528 050 000 kronor för 2016. Anslaget får användas för Pensionsmyndighetens förvaltningsutgifter. Pensionsmyndighetens verksamhet finansieras av anslag på statens budget, av de allmänna pensionsfonderna (AP-fonderna) och av premiepensionssystemet.

Vidare föreslås att regeringen bemyndigas att för 2016 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 8 000 000 000 kronor för att tillgodose Pensionsmyndighetens behov av likviditet i handeln med fondandelar.

Motionerna

Linus Bylund m.fl. (SD) föreslår i kommittémotion 2015/16:2235 att anslaget 1:1 ökas med 6 000 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag för att finansiera en höjning av garantipensionerna med 10 procent. Som en följd av förslaget om höjd garantipension minskar utgifterna för bostadstillägg till pensionärer. Anslaget 1:3 minskas med 1 200 000 000 kronor och anslaget 1:4 ökas med 71 700 000 kronor. Motionärerna föreslår vidare att riksdagen anvisar 300 000 000 kronor mer till anslaget 1:2, med anledning av ett förslag om att förlänga grundperioden i omställningspensionen till 18 månader från nuvarande 12 månader. I kommittémotion 2015/16:2899 yrkande 15 av Paula Bieler m.fl. (SD) anges att garantipensionärernas livssituation bör prioriteras av staten genom att garantipensionen höjs.

Solveig Zander m.fl. (C) begär i kommittémotion 2015/16:3179 att riksdagen anvisar 20 000 000 kronor mindre till anslaget 1:4 än vad regeringen föreslår, då motionärerna motsätter sig den höjning av äldreförsörjningsstödet som regeringen genomförde från den 1 september 2015.

Emma Carlsson Löfdahl m.fl. (FP) föreslår i kommittémotion 2015/16:3229 att anslaget 1:3 ökas med 200 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag för att finansiera en förstärkning av bostadstillägget till pensionärer. Anslaget 2:1 Pensionsmyndigheten minskas med 1 000 000

kronor med anledning av den justering av pris- och löneomräkningen som motionärerna föreslår.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till anslagsfördelning inom utgiftsområde 11. Utskottet avstyrker därmed förslag till annan fördelning.

En höjning av bostadstillägget till pensionärer och äldre försörjningsstödet har nyligen genomförts och gäller från den 1 september 2015. Det är enligt utskottet i nuläget inte aktuellt att ytterligare höja bostadstillägget eller sänka äldre försörjningsstödet. Inte heller är det aktuellt att höja garantipensionen eller förstärka efterlevandeskyddet. Utskottet har inget att invända mot regeringens förslag om bemyndigande för Pensionsmyndigheten.

Därmed tillstyrker utskottet proposition 2015/16:1 punkterna 1 och 2. Motionerna 2015/16:2235 (SD), 2015/16:2899 (SD) yrkande 15, 2015/16:3179 (C) och 2015/16:3229 (FP) avstyrks.

Garantipension och bostadstillägg till pensionärer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. en översyn av garantipensionens nivå och av bostadstillägget till pensionärer.

Jämför reservationerna 1 (C) och 2 (KD).

Gällande ordning

Garantipensionen är en del av det grundskydd som utgör ett komplement för män och kvinnor med en låg inkomstgrundad pension. Förmånen, som finansieras med allmänna skattemedel och följer konsumentprisindex, är bostadningsbaserad. För full pension krävs att man varit bosatt i Sverige i minst 40 år mellan 16 och 64 års ålder. För 2015 uppgår full garantipension till 7 046 kronor per månad för den som är gift och 7 899 kronor för den som är ogift. Man kan som tidigast få garantipension från 65 års ålder. Garantipension regleras huvudsakligen i 66 och 67 kap. socialförsäkringsbalken.

Bostadstillägg till pensionärer (BTP) är en annan del av grundskyddet. Förmånen riktar sig till pensionärer med låga inkomster som har små marginaler när hyran är betald. I likhet med garantipensionen är BTP inkomstprövat. Bostadstillägg för den som har fyllt 65 år betalas från den 1 september 2015 ut med 95 procent av bostadskostnaden upp till ett tak som uppgår till 5 000 kronor för den som är ogift och 2 500 kronor för den som är gift. Därutöver lämnas ett tillägg på 340 kronor per månad för ogifta och 170 kronor för gifta. Förmånen börjar reduceras vid inkomster som överstiger ett visst fribelopp, som för 2015 uppgår till 96 565 kronor för den som är ogift och 86 108 kronor för den som är gift. Personer som har BTP kan även få särskilt bostadstillägg

till pensionärer (SBTP) som betalas ut automatiskt om man uppfyller villkoren. De båda förmånerna regleras i första hand i 100–103 kap. socialförsäkringsbalken.

Mellan Sverige och andra länder gäller bilaterala socialförsäkringsavtal som syftar till att samordna delar av socialförsäkringen för personer som rör sig mellan länderna. Avtalen innehåller bestämmelser om bl.a. rätt till export av vissa förmåner, dvs. en möjlighet att medföra förmåner till det andra landet. I regel omfattar dessa överenskommelser inte skattefinansierade (icke avgiftsfinansierade) förmåner som garantipension. Mellan Sverige och Turkiet finns det sedan 1978 en konvention om social trygghet, vilken följdes av en tilläggskonvention 2004. Vare sig konventionen eller svensk lagstiftning ger stöd för att exportera svenska garantipensioner till personer som är bosatta i Turkiet. Ett arbete har bedrivits på EU-nivå kring samordning av sociala trygghets-system i förhållande till länder utanför unionen.

Motionerna

I kommittémotion 2015/16:2400 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att höja pensionerna för de som enbart har garantipension eller låg inkomstpension. Möjligheterna att höja pensionen för de mest ekonomiskt utsatta pensionärerna bör enligt motionärerna ses över.

I kommittémotion 2015/16:2510 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 5 begärs ett tillkännagivande om bostadstillägget till pensionärer. Motionärerna anser att en höjning av bostadstillägget är viktigt eftersom det kommer de pensionärer som har det sämst ställt till del. Det är emellertid också viktigt att Pensionsmyndigheten på olika sätt sprider information om förmånen till pensionärerna.

Enligt motion 2015/16:1033 av Emilia Töyrä och Hillevi Larsson (båda S) bör bostadstilläggets konstruktion ses över. Eftersom hyror vanligtvis justeras årsvis anser motionärerna att taket i bostadstillägget bör justeras med tätare intervall än vad som sker i dag. Att bostadstillägget inte följer de årliga hyreshöjningarna drabbar främst förtids- och ålderspensionärer med låga inkomster. Kvinnliga pensionärer är en särskilt utsatt grupp i sammanhanget.

I motion 2015/16:1406 av Åsa Westlund och Ingela Nylund Watz (båda S) begärs ett tillkännagivande om att se över behovet av att ingå avtal med länder om att kunna medföra garantipension till hemlandet. Enligt motionärerna saknas ett sådant avtal med t.ex. Turkiet.

Utskottets ställningstagande

Bostadstillägget är en inkomstprövad förmån som lämnas till pensionärer som har små marginaler när hyran är betald. Det når därför de ålderspensionärer som har de minsta ekonomiska resurserna. För de som får bostadstillägg är förmånen av stor betydelse för att upprätthålla en rimlig ekonomisk standard och den bidrar starkt till att minska andelen pensionärer med en låg ekonomisk

standard. Socialförsäkringsutskottet välkomnar därför den höjning av bostadstillägget som gäller från den 1 september 2015 (prop. 2014/15:99, bet. 2014/15:FiU21, rskr. 2014/15:255). Förändringen omfattar även ålderspensionärer som har särskilt bostadstillägg respektive äldreförsörjningsstöd. Samtidigt som bostadstillägget har en god fördelningsprofil är regelverket kring förmånen både detaljerat och komplicerat. Utskottet noterar att regeringen har initierat en översyn av förmånen för att om möjligt förenkla systemet utan att fördelningsprofilen försämras. Utskottet anser att resultatet av översynen bör inväntas. Utskottet avstyrker med det anförda motion 2015/16:1033 (S).

Den nyligen genomförda höjningen av bostadstillägget kommer att gynna de mest ekonomiskt utsatta pensionärerna. Utskottet finner inte något skäl för riksdagen att nu göra ett tillkännagivande till regeringen om en ytterligare höjning av garantipensionen. Motion 2015/16:2400 (C) yrkande 3 avstyrks därmed.

I fråga om mörkertalet inom bostadstillägget till pensionärer noterar utskottet att Pensionsmyndigheten har uppmärksammat frågan och bedriver ett informationsarbete. I regleringsbrevet för 2015 anges att myndigheten ska verka för att personer som är berättigade till bostadstillägg men inte har kunskap om förmånen får ökad kunskap om den. Utskottet ser positivt på Pensionsmyndighetens insatser för att öka informationen kring förmånen och därmed minska mörkertalet. Därmed anser utskottet att motion 2015/16:2510 (KD) yrkande 5 i huvudsak är tillgodosedd, varför den avstyrks.

När det gäller Sveriges bilaterala avtal om social trygghet utgår utskottet från att regeringen fortlöpande ser över avtalen och dess innehåll. Motion 2015/16:1406 (S) avstyrks därmed.

Fördelning av pension mellan makar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om fördelning av pensionsrätt för inkomst- respektive premiepension mellan makar, sambor eller föräldrar.

Jämför reservationerna 3 (SD), 4 (C) och 5 (KD).

Gällande ordning

Den inkomstgrundade pensionen intjänas individuellt. Pensionssystemet bygger på livsinkomstprincipen som innebär att det är den enskildes samlade livsinkomst som styr den framtida pensionen. Faktorer som arbetslivets längd och antalet arbetade timmar får följaktligen betydelse. Även om pensionssystemet således är livsinkomstbaserat görs i vissa fall avsteg från denna princip. Två exempel på detta är pensionsrätt för studier och pensionsrätt för

barnår som ges till föräldrar med barn under fyra år. I dessa situationer kompenseras den enskilde för inkomstbortfallet.

Pensionsrätt är de pengar som varje år avsätts till den allmänna pensionen. För makar finns enligt 61 kap. socialförsäkringsbalken en möjlighet att överföra pensionsrätt för premiepension. Överföringen innebär att hela den pensionsrätt för premiepension som för ett år har fastställts för en försäkrad kan föras över till hans eller hennes make. För den som tidigare ingått registrerat partnerskap gäller att det registrerade partnerskapet, efter anmälan hos Skatteverket, ska gälla som ett äktenskap. Anmälan om överföring av pensionsrätt för premiepension ska göras av makarna gemensamt och den gäller tills vidare om inget annat anges. I samband med överföringen minskas beloppet med 8 procent, dvs. mottagaren får 92 procent av beloppet. Bakgrunden till avdraget är att merparten av överföringarna går från män till kvinnor och att kvinnor förväntas leva väsentligt längre än män.

Motionerna

I motion 2015/16:758 av Jan R Andersson (M) begärs ett tillkännagivande om möjligheten att se över regelverket för delning av intjänad pension vid skilsmässa. Enligt motionären bör en större del av den intjänade pensionen ses som gemensam egendom i syfte att främja mer jämställda pensioner.

Enligt motion 2015/16:1318 av Linus Bylund och Paula Bieler (båda SD) bör en förenklad överföring av pensionsrätter utredas. Utredningen bör undersöka hur många som skulle kunna tänka sig att använda sig av en förenklad möjlighet att föra över pensionsrätter, hur valet och ansökan enklast skulle kunna utformas och vad det skulle kosta att införa ett sådant system. Motionärerna föreslår en ordning där makar eller sambor kan besluta om att dela lika på intjänade pensionspoäng för att undvika en situation där den ena parten efter en skilsmässa eller separation får en orimligt låg pension. I motionen begärs ett tillkännagivande om det anförda.

I kommittémotion 2015/16:2400 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 5 begärs ett tillkännagivande om att pensionsrätter för premiepension bör delas rakt av mellan föräldrarna under småbarnsåren. För att uppnå jämställda pensioner behöver pensionspoängen delas mer rättvist enligt motionärerna.

I motion 2015/16:1958 av Fredrik Christensson (C) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att öppna upp för möjligheten att överlåta individuella pensionspoäng från inkomstpensionen mellan föräldrar med gemensamma barn. I likhet med vad som i dag gäller för premiepensionen bör även inkomstpensionen kunna delas enligt motionären.

I partimotion 2015/16:2569 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 25 och kommittémotion 2015/16:2510 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 8 begärs tillkännagivanden om att en utredning bör tillsättas som ser över frågan om en automatisk delning av premiepensionen mellan föräldrar med barn som inte fyllt tolv år. Motionärerna anser att grundregeln bör vara att den totala intjänade premiepensionen automatiskt delas lika mellan makar som har barn som

inte fyllt tolv år, såvida makarna inte aktivt har begärt något annat. I kommittémotion 2015/16:1994 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkande 8 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör lägga fram förslag med detta innehåll.

Utskottets ställningstagande

Kvinnor har av olika skäl i genomsnitt lägre livsinkomst än män. En konsekvens av detta är att kvinnor ofta har lägre pensioner än män. Pensionsgruppen har under 2015 inlett en särskild granskning av pensionerna ur ett jämställdhetsperspektiv. Granskningen sker inom ramen för den pågående pensionsöversynen. Projektet, kallat Jämställda pensioner, ska analysera sju delområden med fokus på vilken effekt de har på pensionerna för kvinnor och män och även ta fram förslag som leder till jämställda pensioner. De sju delområdena är delad pensionsrätt, deltidens betydelse för pensionen, överföring av premiepensionsrätt, pensionsrätt för studier och barnår, tjänstepensionerna, grundskyddet och efterlevandeskyddet. Delområdet delad pensionsrätt överensstämmer med vad riksdagen tillkännagett till regeringen om fördelning av pension mellan makar i samband med behandlingen av budgetpropositionen för 2015 (bet. 2014/15:SfU2, rskr. 2014/15:47). Den pågående granskningen omfattar även frågan om överföring av premiepensionsrätt.

Frågan om fördelning av inkomstpensionsrätter och premiepensionsrätter utreds således för närvarande inom ramen för den pågående pensionsöversynen. Resultaten från granskningen väntas i början av nästa år. Utskottet anser att det finns anledning att invänta resultaten av den pågående utredningen innan eventuella åtgärder vidtas i frågan. Därmed avstyrks motionerna 2015/16:758 (M), 2015/16:1318 (SD), 2015/16:2400 (C) yrkande 5, 2015/16:1958 (C) yrkande 2, 2015/16:2569 (KD) yrkande 25, 2015/16:2510 (KD) yrkande 8 och 2015/16:1994 (KD) yrkande 8.

Pensionssystemet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. minskat risktagande inom AP7 Såfa, en översyn av följsamhetsindex och om att tillsätta en parlamentarisk utredning för att skapa ett stabilt pensionssystem. Jämför reservationerna 6 (M), 7 (C), 8 (V) och 9 (KD).

Motionerna

I kommittémotion 2015/16:1952 av Johan Forssell m.fl. (M) begärs ett tillkännagivande om att fler behöver arbeta längre. Drivkrafterna för ett längre yrkesliv bör öka, bl.a. genom åtgärder för att förhindra ett förtida utträde ur arbetslivet på grund av ohälsa. Vidare bör gränserna för uttag av allmän

pension, för tidigaste uttag av garantipension och äldreförsörjningsstöd samt gränsen för uttag av pension som grundar sig på avdragsgill avgift ses över. Motionärerna anser även att rätten att kvarstå i anställning bör utvidgas till 69 år. Åtgärder för att förhindra ett förtida utträde ur arbetslivet på grund av ohälsa, som satsningar på bättre arbetsmiljö, kan också förlänga arbetslivet. Detta arbete bör enligt motionärerna ske inom ramen för pensionsöverenskommelsen.

Enligt motion 2015/16:417 av Johan Hultberg (M) bör inkomsttaket och avgifterna i pensionssystemet ses över. Den nuvarande ordningen som innebär att inkomster över 7,5 inkomstbasbelopp inte är pensionsgrundande medan pensionsavgift tas ut på hela inkomsten behöver enligt motionären justeras. Genom att förstärka kopplingen mellan avgift och förmån skapas ett system som bättre stimulerar till högre studier och som gör det mer lönsamt att arbeta även för personer med höga inkomster.

I motion 2015/16:1785 av Johnny Skalin (SD) begärs ett tillkännagivande om att risksäkra fonden AP7 Såfa. Placeringar i högriskfonder bör enligt motionären undvikas för de som avstår från att göra aktiva placeringar, och vars pengar därmed förvaltas i AP7 Såfa.

I kommittémotion 2015/16:2400 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 6 begärs ett tillkännagivande om att följsamhetsindex bör ses över. Indexeringen, som innebär att pensionen är större i början för att sedan minska efter en viss ålder, drabbar många kvinnor hårt eftersom de generellt sett lever längre och har lägre pension. I motionens yrkande 7 begärs ett tillkännagivande om att Pensionsmyndigheten i samverkan med berörda parter bör ha ett informationsuppdrag om livsinkomst. Det finns ett behov av information om hur våra beslut kring föräldraledighet, deltidsarbete och pensionssparande påverkar vår framtida ekonomi.

I kommittémotion 2015/16:2510 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 7 begärs ett tillkännagivande om premiepensionssystemet. Informationen till pensionspararna bör förbättras. Vidare bör det utredas hur förvaltningskostnaderna i systemet ska kunna sänkas och hur ett konkurrenskraftigt alternativ även för de sparare som inte gör ett aktivt val ska utformas.

I kommittémotion 2015/16:126 av Wiwi-Anne Johansson m.fl. (V) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att avgiften till premiepensionssystemet bör tillföras inkomstpensionssystemet. Premiepensionssystemet är enligt motionären ett dyrt system och fondväljandet har inte blivit den framgång som vissa hoppades på. För att AP-fonderna ska få tillräckliga resurser för att svara mot sin ursprungliga uppgift bör höjda avgifter utredas, eller så bör avgifterna till premiepensionssystemet i stället tillfalla inkomstpensionssystemet, som skulle hantera motsvarande pensionsförmåner. Enligt motionens yrkande 2 bör en parlamentarisk utredning tillsättas med uppdrag att skapa ett stabilt pensionssystem. I motionen anges att pensionerna ska följa löntagarnas löneutveckling i stället för börsutvecklingen. De som har tunga och slitsamma arbeten ska garanteras en anständig pension, och kvinnor ska inte missgynnas.

Ansvaret för att förvalta pensionssystemet ligger hos Pensionsgruppen, vilket enligt motionärerna försvårar insynen för de partier som står utanför.

Utskottets ställningstagande

Det är av stort värde för de försäkrade att pensionssystemet är tryggt, förutsägbart och långsiktigt. Pensionsöverenskommelsen bör värnas för att säkerställa att pensionssystemet vilar på en stabil grund. I sammanhanget vill utskottet framhålla att eftersom pensionssystemet regleras i lag kommer samtliga riksdagspartier att få ta ställning till eventuella förslag till förändringar av systemet.

Sedan några år genomför Pensionsgruppen en översyn av både inkomst- och premiepensionssystemet. Ett antal områden har identifierats där man ser behov av att göra justeringar. Arbetet med åtgärder som förlänger arbetslivet fortgår och en särskild granskning av pensionerna ur ett jämställdhetsperspektiv har inletts. Översynen av premiepensionssystemet fortsätter med utgångspunkt i en reformering inom ramen för nuvarande fondtorg och möjligheten till eget val. Vidare sker en översyn av AP-fondernas struktur och placeringsregler. De förändringar som nu utreds av Pensionsgruppen berör inte de grundläggande principerna i pensionssystemet. Att behålla dessa är enligt utskottets mening av stor betydelse för långsiktigheten i pensionssystemet.

Pensionsåldersutredningen lämnade i sitt slutbetänkande (SOU 2013:25) ett förslag om att införa en riktålder för när man ska gå i pension. Riktåldern ska följa medellivslängden. Utredningen angav bl.a. att åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet och närliggande system bör anknyta till riktåldern. Detta skulle innebära att 61-årsgränsen för tidigaste uttag av ålderspension höjs till 62 år fr.o.m. 2015 och till 63 år fr.o.m. 2019. 65-årsgränsen för garantipension och sjukersättning skulle höjas till 66 år fr.o.m. 2019. Den s.k. LAS-åldern skulle höjas från 67 år till 69 år fr.o.m. 2016, och 55-årsgränsen för att börja ta ut tjänstepensioner och privata pensioner skulle höjas till 62 år fr.o.m. 2017. Utskottet, som även vill betona att en grundläggande förutsättning för ett hållbart pensionssystem är ett arbetsliv som matchar en allt längre levnadstid, konstaterar att frågorna bereds inom Pensionsgruppen. Utskottet noterar även att ett arbete med åtgärder som syftar till att förlänga arbetslivet pågår. Arbetet sker i första hand genom en dialog med arbetsmarknadens parter som inleddes under hösten 2015.

Mot bakgrund av det anförda kan motion 2015/16:1952 (M) anses delvis tillgodosedd och avstyrks.

Syftet med utredningen om ett reformerat premiepensionssystem är att säkerställa att eventuella förändringar av premiepensionssystemet bidrar till att fler sparare får en långsiktigt bra avkastning på sitt premiepensionskapital till rimlig risk och kostnad. Utredaren ska bl.a. analysera om ett avgiftstak för premiepensionsfonderna bör införas och hur risktagandet kan begränsas. Utredningen omfattar även Pensionsmyndighetens kommunikation med

pensionsspararna. Bland annat ska utredas huruvida staten bör förordna ett statligt fondalternativ framför andra fonder. I uppdraget ingår vidare att analysera ett förslag om att Pensionsmyndigheten ska föra över medel till generationsfonden AP7 Såfa när en pensionsrätt för premiepension för första gången fastställs för en premiepensionssparare, samtidigt som pensionsspararen informeras om rätten att placera om fondmedlen. Uppdraget ska redovisas senast den 2 september 2016 (dir. 2014:107 och dir. 2015:76). Utskottet anser att det fortsatta arbetet med översynen av premiepensionssystemet bör avvaktas och avstyrker därför motionerna 2015/16:2510 (KD) yrkande 7 och 2015/16:1785 (SD).

Ett delmål för utgiftsområdet är att kunskapen om livsinkomstens betydelse för den framtida pensionen ska öka för kvinnor och män. Detta återges också som ett av Pensionsmyndighetens mål om pensionsinformation i regleringsbrevet för 2015. Som en del i myndighetens jämställdhetsarbete genomfördes under 2014 en kampanj om livsinkomstens betydelse för den framtida pensionen riktad till småbarnsföräldrar. I budgetpropositionen för 2016 anges att fokus i jämställdhetsarbetet fortsatt kommer att vara att identifiera och informera om vilka livsval som påverkar pensionen. Pensionsmyndigheten har även tilldelats extra medel om 20 miljoner kronor årligen under perioden 2014–2017 för ett utökat konsumentuppdrag som syftar till att få fler pensionssparare att ta del av sin pensionsprognos. Mot bakgrund av det arbete som Pensionsmyndigheten redan bedriver på informationsområdet anser utskottet att det saknas skäl för riksdagen att göra ett tillkännagivande i frågan. Utskottet avstyrker motion 2015/16:2400 (C) yrkandena 6 och 7.

Enligt utskottets mening utgör Pensionsgruppens uppdrag och de åtgärder som har vidtagits en omfattande genomlysning av pensionssystemet och dess utvecklingsmöjligheter. Utskottet kan inte ställa sig bakom yrkandet om att premiepensionsavgiften om 2,5 procent ska tillföras inkomstpensionssystemet eller att en parlamentarisk utredning ska tillsättas för att utforma ett nytt pensionssystem. Därmed avstyrker utskottet motion 2015/16:126 (V) yrkandena 1 och 2. Även motion 2015/16:417 (M) om höjt inkomsttak avstyrks.

Reservationer

1. **Garantipension och bostadstillägg till pensionärer, punkt 2 (C)**

av Solveig Zander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:2400 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 3 och
avslår motionerna
2015/16:1033 av Emilia Töyrä och Hillevi Larsson (båda S),
2015/16:1406 av Åsa Westlund och Ingela Nylund Watz (båda S) och
2015/16:2510 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 5.

Ställningstagande

Många pensionärer lever på mycket små pensioner och har ofta svårt att klara utgifterna för bostad, mat, kläder och mediciner. Möjligheterna att höja pensionen bör ses över för de pensionärer som har den allra mest utsatta ekonomiska situationen, dvs. de som enbart har garantipension eller låg inkomstpension.

2. **Garantipension och bostadstillägg till pensionärer, punkt 2 (KD)**

av Aron Modig (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:2510 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 5 och
avslår motionerna
2015/16:1033 av Emilia Töyrä och Hillevi Larsson (båda S),
2015/16:1406 av Åsa Westlund och Ingela Nylund Watz (båda S) och
2015/16:2400 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 3.

Ställningstagande

Eftersom bostadstillägg till pensionärer är en förmån som kommer de pensionärer som har det sämst ställt till del, är det viktigt att denna förmån prioriteras vid eventuella förstärkningar. Enligt uppgift finns det ett mörkertal när det gäller bostadstillägget. Pensionsmyndighetens arbete med att på olika sätt sprida information till pensionärer om förmånen är därför också viktigt.

3. Fördelning av pension mellan makar, punkt 3 (SD)

av Linus Bylund (SD) och Jennie Åfeldt (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:1318 av Linus Bylund och Paula Bieler (båda SD) och avslår motionerna

2015/16:758 av Jan R Andersson (M),

2015/16:1958 av Fredrik Christensson (C) yrkande 2,

2015/16:1994 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkande 8,

2015/16:2400 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 5,

2015/16:2510 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 8 och

2015/16:2569 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 25.

Ställningstagande

Inkomstskillnader mellan makar eller sambor påverkar pensionspoängen, vilket vid en skilsmässa kan leda till att den ena parten får en orimligt låg pension. Genom att göra det lättare för makar och sambor att dela lika på pensionspoängen under en given tidsperiod kan man komma åt problemet. En utredning bör tillsättas för att undersöka hur många som skulle kunna tänkas använda sig av en sådan möjlighet, hur valet och ansökan enklast skulle kunna utformas och vad det skulle kosta att införa ett sådant system.

4. Fördelning av pension mellan makar, punkt 3 (C)

av Solveig Zander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:2400 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 5 och avslår motionerna

2015/16:758 av Jan R Andersson (M),

2015/16:1318 av Linus Bylund och Paula Bieler (båda SD),

2015/16:1958 av Fredrik Christensson (C) yrkande 2,

2015/16:1994 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkande 8,

2015/16:2510 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 8 och

2015/16:2569 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 25.

Ställningstagande

Sverige har ojämförbara pensioner – en genomsnittlig pension för en kvinna motsvarar ungefär 65 procent av en mans pension. Ofta har kvinnan varit en förutsättning för mannens karriär genom att hon har tagit hand om hem och barn, och därmed haft låg eller ingen inkomst alls. Den ojämförbara arbetsmarknaden bidrar också till de orättvisa pensionerna. För att uppnå jämförbara pensioner behöver arbetslivet bli jämförbart liksom ansvaret för hem och barn. Den möjlighet som finns i dag att överlåta pensionsrätter för premiepension utnyttjas av få. För att öka rättvisan bör pensionsrätter för premiepension delas rakt av mellan föräldrar under småbarnsåren, då den obetalda arbetsbelastningen är extra ojämn.

5. Fördelning av pension mellan makar, punkt 3 (KD)

av Aron Modig (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:2510 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 8 och

2015/16:2569 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 25,

bifaller delvis motion

2015/16:1994 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkande 8 och

avslår motionerna

2015/16:758 av Jan R Andersson (M),

2015/16:1318 av Linus Bylund och Paula Bieler (båda SD),

2015/16:1958 av Fredrik Christensson (C) yrkande 2 och

2015/16:2400 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 5.

Ställningstagande

Pensionssystemet innehåller en möjlighet att på begäran överföra premiepension mellan makar. Alltför få känner emellertid till eller utnyttjar denna möjlighet. Jämställdhetsskäl talar för att grundregeln för makar med gemensamma barn borde vara den omvända, dvs. att makarnas totala årligen intjänade premiepension automatiskt delas lika mellan dem så länge de har barn som inte fyllt tolv år. Riksdagen har begärt att regeringen ska tillsätta en offentlig utredning med uppdrag att utreda om det, inom ramen för pensionsöverenskommelsen, går att förändra pensionssystemet så att mer av den intjänade pensionen fördelas lika mellan makar. Regeringen bör snarast tillsätta en sådan utredning.

6. Pensionssystemet, punkt 4 (M)

av Johan Forssell (M), Lars-Arne Staxäng (M), Lotta Finstorp (M) och Tina Ghasemi (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:1952 av Johan Forssell m.fl. (M) och avslår motionerna

2015/16:126 av Wiwi-Anne Johansson m.fl. (V) yrkandena 1 och 2,

2015/16:417 av Johan Hultberg (M),

2015/16:1785 av Johnny Skalin (SD),

2015/16:2400 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkandena 6 och 7 samt

2015/16:2510 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 7.

Ställningstagande

Drivkrafterna för ett längre yrkesliv måste öka. Detta bör bl.a. ske genom att, inom ramen för pensionsöverenskommelsen, se över gränserna för uttag av allmän pension, för tidigaste uttag av garantipension och äldreförsörjningsstöd och för uttag av pension som grundar sig på avdragsgill avgift. Vidare bör rätten att kvarstå i anställning utvidgas till 69 år. Åtgärder för att förhindra ett förtida utträde ur arbetslivet på grund av ohälsa, t.ex. satsningar på en bättre arbetsmiljö, kan också förlänga arbetslivet. Vidare skulle bättre möjligheter till omställning mitt i livet bidra till ett längre arbetsliv. Regeringen bör snarast återkomma med förslag i enlighet med det anförda.

7. Pensionssystemet, punkt 4 (C)

av Solveig Zander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:2400 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkandena 6 och 7 samt
avslår motionerna
2015/16:126 av Wiwi-Anne Johansson m.fl. (V) yrkandena 1 och 2,
2015/16:417 av Johan Hultberg (M),
2015/16:1785 av Johnny Skalin (SD),
2015/16:1952 av Johan Forssell m.fl. (M) och
2015/16:2510 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 7.

Ställningstagande

De personer som har de lägsta pensionerna, oftast kvinnor, påverkas till stor del av följsamhetsindex. Denna indexering innebär att pensionen är högre i början för att sedan minska efter en viss ålder. Följsamhetsindex drabbar många kvinnor hårt eftersom de generellt sett blir äldre än män och har lägre pensioner. En översyn bör göras för att ge följsamhetsindex en bättre utformning.

Det måste alltid finnas en möjlighet för individen att göra egna val, men för att göra ett bra val krävs information om hur den framtida ekonomin påverkas av beslut kring föräldraledighet, deltidsarbete och pensionssparande. I många familjer delas föräldraledigheten utifrån samhällsstrukturellt och kulturellt påverkade val, utan tanke på hur det påverkar en framtida pension. Informationen kring detta behöver förbättras genom att Pensionsmyndigheten, i samverkan med berörda parter, ges ett informationsuppdrag om livsinkomstprincipen i pensionssystemet.

8. Pensionssystemet, punkt 4 (V)

av Christina Høj Larsen (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:126 av Wiwi-Anne Johansson m.fl. (V) yrkandena 1 och 2 samt
avslår motionerna
2015/16:417 av Johan Hultberg (M),
2015/16:1785 av Johnny Skalin (SD),
2015/16:1952 av Johan Forssell m.fl. (M),
2015/16:2400 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkandena 6 och 7 samt
2015/16:2510 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 7.

Ställningstagande

Det nuvarande pensionssystemet uppvisar stora brister och är felkonstruerat. Pensionerna bör följa löneutvecklingen i stället för börsutvecklingen. Även de som har tunga och slitsamma arbeten måste garanteras en anständig pension och kvinnor får inte missgynnas. Premiepensionssystemet har fått kritik och fondväljandet har inte blivit den framgång som vissa hoppades på. Avgiften till premiepensionssystemet bör därför i stället tillföras inkomstpensionssystemet. En parlamentarisk utredning bör tillsättas för att se över pensionssystemet i grunden och för att skapa ett stabilt och förutsägbart pensionssystem.

9. Pensionssystemet, punkt 4 (KD)

av Aron Modig (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:2510 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 7 och
avslår motionerna
2015/16:126 av Wiwi-Anne Johansson m.fl. (V) yrkandena 1 och 2,
2015/16:417 av Johan Hultberg (M),
2015/16:1785 av Johnny Skalin (SD),
2015/16:1952 av Johan Forssell m.fl. (M) och
2015/16:2400 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkandena 6 och 7.

Ställningstagande

Den valfrihet som premiepensionssystemet ger måste värnas. Den genomsnittliga årsavkastningen för premiepensionen har överstigit 5 procent sedan starten. Förbättringar krävs dock när det gäller informationen om systemet till pensionsspararna. Vidare behöver förvaltningskostnaderna ses över liksom

reglerna för de sparare som inte gör ett aktivt val. Premiepensionen måste garantera ett konkurrenskraftigt alternativ även för dessa grupper.

Särskilda yttranden

1. Anslag inom utgiftsområde 11, punkt 1 (M)

Johan Forssell (M), Lars-Arne Staxäng (M), Lotta Finstorp (M) och Tina Ghasemi (M) anför:

Riksdagen beslutade den 25 november 2015 om ramar för statsbudgetens utgiftsområden och om en beräkning av statens inkomster. I motionen Sverige kan mer – Politik som bryter det nya utanförskapet (2015/16:3043) presenteras Moderaternas budgetförslag och riktlinjer för den ekonomiska politiken.

Sverige beskrivs ofta som ett av världens bästa länder att leva och växa upp i. Men Sverige står inför flera stora utmaningar framöver. Trots att fler vill arbeta är trösklarna in i arbete fortfarande höga för dem med låga inkomster. Vi ser ett nytt utanförskap växa fram som genom långvarig strukturell arbetslöshet drabbar unga människor och utrikes födda särskilt hårt. Dessutom ställer en allt tuffare internationell konkurrens höga krav på våra företag och deras jobbskapande. Det här är avgörande framtidsfrågor för Sverige.

Budgetpropositionen visar på en regering som står handfallen inför de viktiga utmaningar Sverige står inför och som inte förmår ta vara på de goda förutsättningar vi har. Regeringens politik med stora skattehöjningar på jobb och företagande riskerar att leda till att Sveriges jobbtillväxt bromsas, och försämrar också möjligheterna till en god integration genom att höja trösklarna in till arbetsmarknaden. Det här är fel väg för Sverige.

Vi moderater står för en annan väg. Vårt mål är att öka välförhållandet och tryggheten för alla medborgare i Sverige. De reformförslag vi presenterar är därför fokuserade på hur jobben ska bli fler. Vi vill minska utanförskapet och stärka incitamenten till att arbeta genom att stå upp för rimliga skattenivåer, stärka investeringar i utbildning och infrastruktur och värna företagsklimatet. Fler i arbete är avgörande för att få mer kunskap i skolan, högre kvalitet i välfärden och ett starkare Sverige.

Riksdagen har ställt sig bakom regeringens förslag till utgiftsramar, beräkning av statens inkomster och inriktning på budgetpolitiken. I enlighet med riksdagens rambeslutsprocess ställs regeringens budgetförslag och oppositionspartiernas budgetförslag mot varandra som helheter och beslutas i två steg. Moderaternas budgetförslag är en sammanhållen helhet, och eftersom riksdagen i steg ett, rambeslutet, har ställt sig bakom regeringens förslag på ekonomiska ramar för statsbudgeten och inriktning på budgetpolitiken, deltar vi inte i det nu aktuella beslutet om anslagens fördelning inom utgiftsområde 11.

Inom utgiftsområde 11 avviker inte vår anslagsfördelning för 2016 från regeringens fördelning.

2. Anslag inom utgiftsområde 11, punkt 1 (SD)

Linus Bylund (SD) och Jennie Åfeldt (SD) anför:

I Sverigedemokraternas budget för 2016 stakar vi ut våra viktigaste visioner för de kommande åren. Vi visar att det inte måste finnas någon motsättning mellan ekonomisk tillväxt och sysselsättning å den ena sidan och allmän välfärd, trygghet och socialt ansvarstagande å den andra. Sverigedemokraternas förslag till statens budget och riktlinjer för den ekonomiska politiken finns i partimotion 2015/16:761.

Riksdagen har ställt sig bakom regeringens förslag till utgiftsramar, beräkning av statens inkomster och inriktning på budgetpolitiken. I enlighet med riksdagens rambeslutsprocess ställs regeringens budgetförslag och oppositionspartiernas budgetförslag mot varandra som helheter och beslutas i två steg. Sverigedemokraternas budgetförslag är en sammanhållen helhet och vi bryter endast i särskilda fall ut utgiftsområden ur denna. Med anledning av detta, samt att våra föreslagna anslag för detta utgiftsområde överstiger redan fastslagen ram, deltar vi inte i det nu aktuella beslutet om anslagens fördelning inom utgiftsområde 11. I stället framför vi i detta särskilda yttrande synpunkter på regeringens förslag och redovisar den anslagsfördelning och de förslag som Sverigedemokraterna föreslår i motion 2015/16:2235.

De äldre är en prioriterad grupp. Den grupp äldre som har det allra sämst är garantipensionärerna. Inte sällan har dessa personer utfört oavlönat arbete i hemmet och på så sätt bidragit till det välstånd och den välfärd som yngre generationer kanske tar för given. Som en del i vår satsning för Sveriges äldre vill vi stärka garantipensionerna med minst 10 procent. Satsningen får till följd att anslaget för bostadstillägg till pensionärer minskar, då ekonomin kommer att stärkas så att färre personer ligger under inkomstgränsen för den förmånen. Även anslaget för äldreförsörjningsstödet påverkas. Omställningspensionen är en viktig trygghet. Grundperioden bör därför förlängas från nuvarande 12 månader till 18 månader.

Sammantaget anvisar vi 5 171 700 000 kronor mer än regeringen till utgiftsområde 11 för 2016.

3. Anslag inom utgiftsområde 11, punkt 1 (C)

Solveig Zander (C) anför:

Centerpartiets vision är att Sverige ska bli ett av världens mest framgångsrika länder ekonomiskt, med möjligheter för alla att arbeta och utvecklas. Förutsättningarna för detta är ett näringsliv i frontlinjen för internationell konkurrenskraft och innovation och en bred bas av småföretag som tillåts utvecklas och växa i hela landet. Jag och Centerpartiet vill att Sverige ska vara ett föredöme på miljöområdet och genom konkreta styrmedel visa att ekonomisk tillväxt, innovation och entreprenörskap går hand i hand med minskade utsläpp och gifter samt med ekologisk balans. Genom vår politik vill vi skapa välfärd och trygghet för alla i hela landet, dels genom ett ökat välståndsskapande som

medger mer resurser till skola, vård och omsorg, dels genom att dessa resurser används bättre.

Under åren med alliansregeringen lades grunden till stabila statsfinanser. Viktiga steg togs för att lätta skattebördan och minska regleringarna. Över 300 000 nya arbetstillfällen skapades och utanförskapet minskade med drygt 200 000 personer, samtidigt som den gröna omställningen accelererade. När den nu sju år långa internationella krisen äntligen är till ända måste Sverige ta nästa steg för att skapa maximalt med jobb under den globala återhämtningen.

Tyvärr är den svenska regeringen på väg i motsatt riktning. Stora skatthöjningar på jobb och regleringar av växande företag riskerar att bryta återhämtningen och kommer att drabba tiotusentals arbetstillfällen. De mest utsatta grupperna på arbetsmarknaden är de som drabbas hårdast. Sverige behöver en förnyad ekonomisk politik.

Centerpartiet har i budgetmotion 2015/16:3223 föreslagit ett alternativ till regeringens budgetproposition. I motionen föreslås stora och viktiga strukturreformer på arbetsmarknaden och bostadsmarknaden, omläggningar av skatten på arbete och företagets villkor samt en kraftfull grön skatteväxling där sänkt skatt på arbete finansieras genom att förorenaren betalar för utsläpp. Målet är att frigöra alla de krafter som finns runt omkring i vårt land, så att nya initiativ och idéer belönas i stället för att bestraffas.

Riksdagen har i första steget av budgetprocessen emellertid ställt sig bakom regeringens budgetproposition och de utgiftsramar och beräkningar av inkomster som föreslås där. Eftersom riksdagen har gett budgetpolitiken en helt annan inriktning än den jag och Centerpartiet önskar avstår jag från att delta i beslutet om anslagens fördelning. Centerpartiets budgetförslag måste betraktas som en helhet där delar inte kan brytas ut och behandlas isolerat. I stället framför jag i detta särskilda yttrande den fördelning av anslagen inom utgiftsområde 11 som förordas i Centerpartiets anslagsmotion 2015/16:3179.

Vi motsätter oss den höjning av äldreförsörjningsstödet som regeringen genomfört från den 1 september 2015.

Sammantaget anvisar vi 20 miljoner kronor mindre än regeringen till utgiftsområde 11 för 2016.

4. Anslag inom utgiftsområde 11, punkt 1 (FP)

Emma Carlsson Löfdahl (FP) anför:

Sverige står starkt efter åtta år med ett styre av Alliansen och Folkpartiet liberalerna. De offentliga finanserna är i ordning, sysselsättningen växer och vi står inför en stundande högkonjunktur. Samtidigt präglas omvärlden av stora nedåtrisker. Kriget i Syrien och Ukraina och en osäker makroekonomisk miljö skapar otrygghet för både människor och den framtida ekonomiska utvecklingen. Vi ser ökade kostnader för sjukskrivningar och, i ännu högre grad nu än när budgetpropositionen presenterades, för migrationsströmmarna till

Sverige. Att vi är fast förvissade om att visa solidaritet i den största flyktingkatastrofen sedan andra världskriget understryker bara behovet av att vårda de offentliga finanserna.

Folkpartiet liberalernas budgetmotion är därför stram. Vi föreslår ett lägre utgiftstak och har ett högre finansiellt sparande än regeringen. På flertalet utgiftsområden är kostnaderna lägre än de regeringen föreslår. Genom att vi särskilt avvisar stora utgiftsökningar inom arbetsmarknadspolitiken och bostadspolitiken, samtidigt som vi höjer miljöskatterna, skapar vi utrymme för en budget som prioriterar jobben, kunskapen i skolan och försvaret av Sverige.

Riksdagen har genom rambeslutet avvisat Folkpartiet liberalernas förslag till inkomstberäkning och fördelning av utgifter per anslagsområde. Därmed tar Sverige en annan väg än den Folkpartiet liberalerna vill se. Sverige kommer att tappa i jobb, kunskap och försvarsförmåga.

Vårt budgetförslag är att betrakta som en helhet. På majoriteten av utgiftsområdena överensstämmer inte riksdagens beslut med det förslag till ram som Folkpartiet liberalerna förespråkade. Folkpartiet liberalerna ser ett värde i att budgeten och budgetprocessen hålls samman. Även enskilda och på kort sikt motiverade utbrytningar riskerar att på långt sikt försvaga budgetprocessen och effektiviteten i finanspolitiken. Jag väljer därför att inte delta i beslutet om fördelningen till anslag inom utgiftsområde 11. I det följande redovisas i sammanfattning innehållet i vårt budgetförslag för utgiftsområde 11.

Bostadstillägget har en avgörande betydelse för att lyfta ekonomiskt svaga pensionärer över fattigdomsgränsen. Det är riktat till pensionärer med låga inkomster som har små marginaler när hyran är betald. Det är betydligt fler kvinnor än män som uppstår bostadstillägg. Det är fortsatt angeläget att stärka ekonomin för denna grupp. Därför bör den del av bostadskostnaden som ersätts höjas från nuvarande 95 procent till 96 procent. Vidare bör den skäliga levnadsnivån i äldreförsörjningsstödet höjas så att de som omfattas av detta stöd får en motsvarande höjning av sin ekonomiska standard. Enligt vårt budgetförslag justeras pris- och löneomräkningen för åren 2016–2018 på samma sätt som för innevarande budgetår. Detta innebär att anslaget till Pensionsmyndigheten ligger något lägre än i regeringens förslag.

Sammantaget anvisar vi 199 000 000 kronor mer än regeringen till utgiftsområde 11 för 2016.

5. Anslag inom utgiftsområde 11, punkt 1 (KD)

Aron Modig (KD) anför:

För ökad gemenskap och framtidstro vill vi ha en politik som skapar förutsättningar för människor att bygga goda relationer och känna trygghet och som underlättar för människor att gå från utanförskap till arbete. Vi vill skapa förutsättningar för en god tillväxt och ett företagsklimat som står sig väl i den globala konkurrensen. Att stärka familjernas självbestämmande och det civila samhällets ställning skapar en grund för fungerande mellanmännsliga relationer. Genom en välfungerande ekonomisk politik kan vi också satsa resurser

på välfärd, vilket ökar tryggheten. Och med genomtänkta reformer kring arbetsmarknaden och i skattepolitiken kan vi förbättra människors möjlighet att lämna arbetslöshet och utanförskap.

Nya jobb skapas inte av politiska ovanifrånlösningar – de skapas i växande och lönsamma företag. Den rödgröna regeringen tror att den kan nå Europas lägsta arbetslöshet och klara integrationsutmaningen med massiva skattehöjningar på arbete och företagande. Kristdemokraternas inriktning är den motsatta: vi vill sänka trösklarna in på arbetsmarknaden och förbättra förutsättningarna för företagande. Det är också av stor vikt att den ekonomiska politiken utformas på ett sådant sätt att resurserna används effektivt för att skapa trygghet för dem som befinner sig i utsatta situationer. Tillväxten måste komma alla till del. Välfärden måste utvecklas genom fortsatt valfrihet, tydligt kvalitetsarbete och effektivt användande av resurser.

Kristdemokraterna anser att det finns flera förändringar som bör genomföras för att trygga den ekonomiska situationen för de äldre. Vår inriktning för de kommande åren är därför att förbättra värdet av pensionerna genom sänkt skatt med fokus på de pensionärer som har det sämst ställt ekonomiskt. Dessutom ska det löna sig att arbeta lite längre.

Riksdagen har ställt sig bakom regeringens förslag till utgiftsramar, beräkning av statens inkomster och inriktning på budgetpolitiken. I enlighet med riksdagens rambeslutsprocess ställs regeringens budgetförslag och oppositionspartiernas budgetförslag mot varandra som helheter och beslutas i två steg. Kristdemokraternas budgetförslag är en sammanhållen helhet, och eftersom riksdagen i steg ett, rambeslutet, har ställt sig bakom regeringens förslag på ekonomiska ramar för statsbudgeten och inriktning på budgetpolitiken, deltar jag inte i det nu aktuella beslutet om anslagens fördelning inom utgiftsområde 11.

Inom utgiftsområde 11 avviker inte vår anslagsfördelning för 2016 från regeringens fördelning.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2015/16:1 Budgetproposition för 2016 utgiftsområde 11:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2016 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 8 000 000 000 kronor för att tillgodose Pensionsmyndighetens behov av likviditet i handeln med fondandelar (avsnitt 2.6.5).
2. Riksdagen anvisar för budgetåret 2016 ramanslagen under utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom enligt följande uppställning.

Motioner från allmänna motionstiden 2015/16

2015/16:126 av Wiwi-Anne Johansson m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avgiften till premiepensionssystemet bör tillföras inkomstpensionssystemet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en parlamentarisk utredning med uppdrag att skapa ett stabilt pensionssystem bör tillsättas och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:417 av Johan Hultberg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över inkomsttaket och avgifterna i pensionssystemet och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:758 av Jan R Andersson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att se över regelverket för delning av intjänad pension vid skilsmässa och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1033 av Emilia Töyrä och Hillevi Larsson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en översyn av konstruktionen av nuvarande bostadstillägg och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1318 av Linus Bylund och Paula Bieler (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur många som skulle kunna tänkas använda sig av en förenklad möjlighet att föra över pensionsrätter, hur valet och ansökan enklast skulle kunna utformas och vad det skulle kosta att införa ett sådant system och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1406 av Åsa Westlund och Ingela Nylund Watz (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över behovet av att upprätta avtal med länder om att garantipensionen får medföras till hemlandet och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1785 av Johnny Skalin (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att risksäkra AP7 Såfa och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1952 av Johan Forssell m.fl. (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fler behöver jobba längre och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1958 av Fredrik Christensson (C):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öppna upp för möjlighet för att överlåta individuella pensionspoäng även från inkomstpensionen till partner med gemensamma barn och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1994 av Désirée Pethrus m.fl. (KD):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör lägga fram förslag till ändring i premiepensionssystemet så att pensionspoängen automatiskt delas mellan småbarnsföräldrarna och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2235 av Linus Bylund m.fl. (SD):

Riksdagen anvisar anslagen för 2016 inom utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2015/16:2400 av Solveig Zander m.fl. (C):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att höja pensionen för de pensionärer som har enbart garantipension eller låg inkomstpension, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att pensionsrätterna för premiepensionen bör delas rakt av under småbarnsåren och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att följsamhetsindex bör ses över och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att PPM i samverkan med berörda parter (t.ex. mödravård, försäkringskassa, Skatteverket, banker och skola) bör ha ett informationsuppdrag om livsinkomst och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2510 av Roland Utbult m.fl. (KD):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bostadstillägg för pensionärer och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förbättringar i premiepensionssystemet och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör tillsätta en utredning som ser över frågan om att premiepensionen automatiskt ska delas lika mellan de föräldrar som har barn som inte fyllt tolv år, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2569 av Andreas Carlson m.fl. (KD):

25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör tillsätta en utredning som ser över frågan om att premiepensionen automatiskt ska delas lika mellan de föräldrar som har barn som inte fyllt tolv år och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2899 av Paula Bieler m.fl. (SD):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om höjd garantipension och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3179 av Solveig Zander m.fl. (C):

Riksdagen anvisar anslagen för 2016 inom utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2015/16:3229 av Emma Carlsson Löfdahl m.fl. (FP):

Riksdagen anvisar anslagen för 2016 inom utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

BILAGA 2

Regeringens och oppositionens anslagsförslag

Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Tusental kronor

Anslag	Regeringens		Avvikelse från regeringen			
	förslag	M	SD	C	FP	KD
1:1 Garantipension till ålders- pension	14 343 700		+6 000 000			
1:2 Efterlevandepensioner till vuxna	11 915 900		+300 000			
1:3 Bostadstillägg till pensionärer	8 499 300		-1 200 000		+200 000	
1:4 Äldreförsörjningsstöd	897 300		+71 700	-20 000		
2:1 Pensionsmyndigheten	528 050				-1 000	
Summa för utgiftsområdet	36 184 250	±0	+5 171 700	-20 000	+199 000	±0

BILAGA 3

Utskottets anslagsförslag

Förslag till beslut om anslag för 2016 inom
utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom*Tusental kronor*

Anslag	Avvikelse från regeringen	Utskottets förslag
1:1 Garantipension till ålderspension	±0	14 343 700
1:2 Efterlevandepensioner till vuxna	±0	11 915 900
1:3 Bostadstillägg till pensionärer	±0	8 499 300
1:4 Äldreförsörjningsstöd	±0	897 300
2:1 Pensionsmyndigheten	±0	528 050
Summa för utgiftsområdet	±0	36 184 250